

ønsker nærmere oplysninger eller vil tegne sig som medlemmer, bedes henvende sig til FRANCISCO BERNIS, Museo Nacional de Ciencias Naturales, Castellana 84, Madrid.

D. O. F. er trådt i forbindelse med den nye forening og regner med gennem bytning at kunne erholde tidsskriftet. (Red.)

Bekendtgørelse om fredning af rovfugle.

I henhold til den landbrugsministeren ved § 18 c i lov om jagten af 28. april 1931 givne bemyndigelse påbydes der nu, gennem landbrugsministeriets bekendtgørelse af 7. april 1954, fuldstændig fredning af Hvepsevåge (*Pernis apivorus*), Vandrefalk (*Falco peregrinus*), Blå Kærhøg (*Circus cyaneus*), Rørhøg (*C. aeruginosus*) og Hedehøg (*C. pygargus*) i årene 1954, 1955 og 1956. I de ovennævnte år fastsættes desuden følgende jagttider for de derefter jagtbare rovfugle: Musvåge (*Buteo buteo*) 1. nov.–31. jan., Spurvehøg (*Accipiter nisus*) 1. nov.–31. marts, Duehøg (*A. gentilis*) 1. nov.–31. marts. Der kan herudover af politimestrene gives tilladelse til nedskydning af enkelte individer af de ovennævnte rovfugle, når disse forvolder væsentlig skade på fjerkræ- eller vildtbestanden.

Denne betydningsfulde bekendtgørelse, som vil fylde alle ornithologer og naturelskere med glæde og tilfredshed, er kommet i stand gennem vekslerer C. J. TILLISCHS utrættelige og energiske arbejde gennem mange år. For denne uselviske indsats, der nu har ført til et så lykkeligt resultat, skal der også fra D. O. F.s side lyde en lykønskning og en tak. En nærmere gennemgang af fredningsbestemmelserne og deres betydning vil i næste hefte af D. O. F. T. blive foretaget af D. O. F.s formand, dr. phil. VAGN HOLSTEIN. (Red.)

ANMELDELSER

N. TINBERGEN: The Herring Gull's World. (255 pp., 51 fotogr. og 58 tegninger og diagrammer). – Collins, London 1953. Pris: kr. 20,70.

Hermed foreligger atter en bog i COLLINS' udmærkede serie af monografier over fugles biologi. Den adskiller sig fra de foregående ved mere at koncentrere sig om visse problemer end at give en fuldstændig oversigt. Den omfatter i det væsentlige kun Sølvmågens ethologi og af denne især de handlinger, der hører til yngletiden.

Fremstillingen hviler på forf.s mangeårige studium af Sølvmågens liv. Hos denne art er forf. nået meget langt med hensyn til sociologi og eksperimenter ude i naturen. Desuden medtager han også andre forfatters meninger i diskussionerne om forskellige spørgsmål, men desværre savnes der henvisninger til dr. PALUDANS store arbejde om Sølvmågen og Sildemågen.

Bogen giver ikke alene et indblik i de virkelig storartede resultater forf. har nået, man får også meget at vide om mere generelle etholo-

giske spørgsmål endog vedrørende mennesket ud fra den betragtning, at studiet af Sølvmågen eller en anden dyrearts instinktive opførsel kan sige os noget om os selv, hvorimod studiet af menneskets opførsel intet siger os om dyrs opførsel.

Alt dette videnskabelige stof serveres på en overordentlig fængslende og klar måde. Overalt smittes man af forf.s glæde over naturen. Han kigger på måger, fordi han simpelthen ikke kan lade være, enten det så fører til videnskabelige resultater eller ej. Det, der gør bogen så inspirerende, er, at forf. hele tiden påpeger ufuldstændigheder og huller i kendskabet til Sølvmågens opførsel, i stedet for bare at give et afrundet billede af Sølvmågens opførsel. Man forstår, at forf. er noget ud over det almindelige, når han siger, at bare ved en times omhyggelig iagttagelse af, hvad der foregår i en mågekoloni, støder man på flere problemer, end man kan gøre sig håb om at løse i løbet af et helt liv. Efterhånden som dagene går, vokser ens følelse af uvidenhed meget stærkere end ens forståelse af, hvad der foregår blandt mågerne, fordi hvert spørgsmål der løses åbner for en mængde nye spørgsmål. Alligevel føler man til en vis grad en tilfredsstillelse ved det, fordi bevidstheden om den manglende forståelse i sig selv er et resultat af en slags forståelse af spørgsmål, der skal løses. Herved når man til at opstille hypoteser og derefter til at planlægge observationer og eksperimenter.

Det er en bog som alle fugleinteresserede må læse. En særlig interesse har bogen for alle de fugleinteresserede, der kender fuglene ude i naturen, men ikke ved, hvad de skal bruge denne viden til. Her er inspiration at hente, selvom man ikke er specielt interesseret i Sølvmågen.

H. POULSEN

ROGER PETERSON, GUY MOUNTFORT, P. A. D. HOLLON: A Field Guide to the Birds of Britain and Europe. (318 pp., 20 farvetavler og 12 sorttavler, alle dobbelte, talrige tekstfigg.). – COLLINS, London 1954. Pris: 25 sh.

PETERSON's fremragende evner som illustratør af praktiske ornithologiske håndbøger har længe været kendt i Amerika, hvor han også har tegnet og malet andre dyr end fugle. For nogle år siden rygtedes det, at den her anmeldte bog var under udformning, og den er hele tiden blevet imødeset med store forventninger. Nu er bogen der, og den vil gå sin sejrsgang gennem Europa, som dens søsterarbejder har gjort det i Amerika. Inden for overskuelig tid vil den også foreligge på flere andre europæiske sprog, deriblandt svensk.¹⁾

I en indledning meddeler JULIAN HUXLEY bogens plan og tilblivelse. Derefter følger et par vejledende afsnit, dels til orientering ved bogens anvendelse, dels til feltornithologisk arbejde i det hele taget. Nogle principielle bemærkninger fremsættes om underarter, der kun undtagelsesvis behøver omtales i en bog som den foreliggende. Derefter

¹⁾ Den tyske udgave er udkommet.

følger en navneliste over de fuglearter, man har nogenlunde god chance for at træffe i det behandlede område, d. v. s. Europa vest for ca. 30° ø.l.; af Sovjetunionen dækkes således kun den vestlige del. På hovedtekstens 290 sider behandles 551 fuglearter, der afbildes med over 1200 figurer. Nogle kortfattede billedtekster skyldes PETERSON, og på tavlerne findes hans diskrete og instruktive småstreger, der viser de karakterer, iagttageren særlig bør lægge mærke til ved den pågældende fugl. Beskrivelser af fuglene i den egentlige tekst skyldes MOUNTFORT, en række udbredelseskort HOLLOW. Kortene giver et godt begreb om de forskellige arters yngleområder og vinterkvarterer i store træk; men der er fejl i mange af dem, i alt fald hvad danske fugle angår. Foruden korte omtaler af fuglenes udseende og væremåde, stemme og opholdssted findes ved hver art dens navn på hollandsk, tysk, fransk og svensk. Det er ref. en glæde, at fuglene er ordnet efter det amerikanske system; det er det samme, som D. O. F. benytter.

Bag i bogen omtales en række sjældne gæster, som man ikke har fundet anledning til at give en fyldigere behandling, og en bibliografi, ordnet efter lande samt et index. LØPP.

K. G. SPENCER: *The Lapwing in Britain. Some accounts of its distribution and behaviour, and of its rôle in dialect, folk-lore, and literature* (166 pp., 12 tavler, 1 kort). – A. BROWN & SONS, London & Hull 1953. Pris: 16 sh.

En omhyggeligt udarbejdet monografi over Viben, specielt artens forhold på de Britiske Øer. Det første afsnit omhandler fuglens udbredelse i almindelighed og dens biologi; derefter omtales Vibens forekomst på de Britiske Øer selv. I de følgende kapitler behandles stemme, ankomst og territorium, parringsceremonier, rede og æg, flokdannelse, nattekvarter, trækforhold, opførsel over for andre fugle og over for pattedyr samt fredningsforhold. Vibens lokale navne i de enkelte egne af de Britiske Øer omtales indgående, og det er interessant at se den store udbredelse, navnet *Peewit* har i forskellige variationer. *Wipe* eller *Weep* har været brugt i det østlige England i ret sen tid; men er muligvis forsvundet nu. I bogens 2 sidste kapitler behandles Vibens plads i britisk folklore og litteratur. Til slut findes en omfattende bibliografi på 15 sider og 2 gode registre. LØPP.

J. G. TH. VAN NES: *De Eieren en nesten van onze vogels.* (104 pp., 8 farvetavler, 19 sorttavler, 1 tekstfig.) – N. V. W. THIEME & CIE, Zutphen 1953. Pris: 6,90 fl.

I nogle indledende afsnit angiver forf. bogens plan; han omtaler fugleæggets bygning og anfører forskellige hollandske bestemmelser vedrørende landets ynglefugle samt deres reder og æg. Herefter følger hovedteksten, hvor Hollands 152 regelmæssige ynglefugle behandles art for art, begyndende med Sortkragen og sluttende med Vagtelen. Under hver form anføres yngletid, kuldstørrelse, rugetid, antal kuld

om året, æggenes farve og størrelse, rede og fuglenes forekomst. Teksten er let at finde sig til rette i. Der er adskillige fortrinlige fotografier af reder med og uden de tilhørende fugle. To sorte og otte farvelagte tavler af æg kan gå an, men heller ikke mere; nogle billeder af prikede småfugleæg på farvetavlerne er temmelig sløje, og figurerne af visse rovfugleæg synes malet efter ældre og blegede museumstykker.

LØPP.

ANTHONY JACK: Feathered wings. A study of the flight of birds (131 pp., 11 tavler, 44 tekstfigg.). – METHUEN & Co., London 1953. Pris: 15 sh.

Bogen er en indgående analyse af fuglenes flugt. Forf. har interesseret sig for sit emne i mange år, og han har lært at bedømme det fra flere sider. Han har drevet falkejagt, fra han gik i skole, og under 2. verdenskrig var han flyver; de praktiske iagttagelser og erfaringer er kombineret med litterære studier. De enkelte kapitler omhandler fugleflugten uden og med vingebevægelser, anatomi, vinde, hastighed og højde, meteorologi, navigation o. s. v. Albatrossernes flugt får et særligt afsnit. Teksten er lærerig, figurerne meget instruktive; men uden visse fysiske forudsætninger kan tilegnelse af stoffet nok kræve et stykke arbejde. I et appendix er samlet en udvalgt bibliografi. Blandt tavlernes mange smukke fotografier har medlemmer af D. O. F. (ARTHUR CHRISTIANSEN og GÖSTA HÅKANSSON) også givet deres bidrag.

LØPP.

ERNST SCHÜZ: Vom Vogelzug. Grundriss der Vogelzugskunde. (231 pp., 55 tekstfigg.). – PAUL SCHÖPS, Frankfurt/Main 1952. Pris: 18.50 DM.

En af vor tids mest fremragende trækforskere, lederen af trækstationen i Radolfzell (tidligere Rossitten) prof. E. SCHÜZ, har øst af sine rige erfaringer og sin overlegne viden i denne bog, der i en kort og præcis form samler alt om vort nuværende kendskab til fugletrækket. De europæiske fugles vandringer står overalt i forgrunden, og det vil derfor være en håndbog som flittigt vil blive benyttet af danske ornithologer. Det veldisponerede værk er inddelt i en lang række afsnit, som omhandler alle sider af fugletrækket og som i alle henseender er ført à jour. En lang og fyldig literaturliste afslutter bogen.

Som naturligt er ved et værk af denne art, er trækket betragtet ud fra generelle synspunkter, og der har ikke været mulighed for at gennemgå de enkelte fuglearters trækforhold. En række af de arter, hvis træk gennem ringmærkning eller af andre grunde er kendt i enkeltheder, har dog fået en nøjere omtale; det drejer sig om Sangdroslen, Støren, Viben, Hættemågen, Spidsanden (delvis på basis af MORTENSENS gamle mærkninger, der altså stadig har aktuel interesse), Landsvalen, Rødrygget Tornskade, Gøgen, Splitternen, Fjordternen, Storken, Tranen, Fiskehejren og Sortstrubet Lom. Disse arters træk

er anskueliggjort ved mange kort og belyses også ud fra mere almindelige synspunkter. Man kunne måske have ønsket enkelte asiatiske og i hvert fald nordamerikanske arters træk gennemgået på samme måde, for at vise, at disse arter både viser ligheder med og forskelligheder fra de europæiske arters træk. I det hele taget er vægten noget ensidigt lagt på Europå, men dette har forf. sikkert gjort med velberåd hu, for at kunne give en mere afrundet og sluttet fremstilling af fænomenerne.

SCHÜZS værk er et ypperligt arbejde, og en lang tid fremover vil det blive håndbogen, man rådspørger, når man ønsker oplysninger om de europæiske fugles trækforhold. F. S.

DAVID A. BANNERMAN: *The Birds of the British Isles*. Illustrated by GEORGE E. LODGE. Vol. I. (356 pp., 41 farvetavler); Vol. II (301 pp., 41 farvetavler). — OLIVER & BOYD, Edinburgh 1953. Pris: 45 sh. pr. bind.

Fugleinteressen har altid været levende i England, hvilket den stadige strøm af fuglebøger er vidnesbyrd om. I vore dage udkommer som regel mindre bøger, oftest med begrænsede emner, og man troede, at de store pragtværkers tid var forbi. Men nu har DAVID BANNERMAN, vidtberømt som Afrika-specialist, skrevet et værk, som ikke alene i sin pragtfulde udførelse men også i form og indhold, fører tanken hen på de store værker af MORRIS, KIRKMAN & JOURDAIN og andre koryfæer fra en svunden tid. Værket er resultatet af forf.s fritidsarbejde i mere end 20 år, og indeholder en fylde af kendsgerninger om de enkelte arters biologiske og geografiske forhold. Under hver art behandles følgende afsnit: Beskrivelse (holdt meget kort), habitat, udbredelse i England og hele racekredsens udbredelse (med diskussioner om den geografiske variation), træk (meget fyldigt), levevis, yngleforhold. I vore dage, da biologien har sat så mange nye skud, må BANNERMAN betegnes som en konservativ forfatter, der fortæller om sine fugle, på samme måde som man gjorde for en menneskealder siden. Han siger selv, at »økologisk overlappning og interspecifik konkurrence i ynglepopulationerne« lader ham kold. Han har derved selv begrænset sit emnevalg og tager ikke hensyn til den moderne økologi, ethologi og evolutionsforskning. Der er hertil at sige, at et sådant hensyn næsten heller aldrig vises i andre faunistiske håndbøger. Mens oplysningerne om forholdene i de andre europæiske lande er ret traditionelle, gives der for Englands vedkommende alle de nyeste oplysninger, og forf. kan gøre brug af en udstrakt personlig erfaring.

Værket er illustreret med smukke farvetavler af den bekendte fuglemaler G. E. LODGE, der har en højst personlig streg, og hvis billeder giver udtryk for en æstetisk, næsten romantisk, naturopfattelse, samtidig med at de er af høj kunstnerisk karat.

De to nu udkomne bind omfatter de fleste af spurvefuglene. Værket er gedigent udstyret, efter de bedste engelske forbilleder, og er både fra forf., kunstner og forlægger en smuk gave til ornithologien. F. S.

ARTHUR CLEVELAND BENT: Life Histories of North American Wood Warblers. — United States National Museum, Bulletin **203**, 1953. (734 pp., 83 fotogr. tavler).

En fortsættelse af serien om de nordamerikanske fugles levevis og udbredelse, af hvilken de foregående bind omtales i D.O.F.T. **44**, 1950, p. 250. Det nye, meget omfangsrige bind omhandler de amerikanske sangere (*Parulidae*), en meget artsrig gruppe, hvoraf flere medlemmer har vist sig i Grønland som tilfældige gæster. F.S.

CLAUS NISSEN: Die illustrierten Vogelbücher, ihre Geschichte und Bibliographie. (223 pp., 7 tekstfig., 16 tavler). — HIERSEMANN, Stuttgart 1953. Pris: 60 DM.

For næsten 20 år siden skrev forf. en lille bog »Schöne Vogelbücher«, som gjorde sig bemærket gennem sin nøjagtige fremstilling og store detaljerighed. Nu følger om samme emne et større pragtværk, som er baseret på et umådeligt stort bibliografisk arbejde. Fuglene som objekter for kunstnerisk fremstilling har gennem tiderne fængslet malere af enhver art, og bøger med smukke fuglebilleder kendes helt tilbage til middelalderen. Højdepunktet i kunstnerisk formåen nåedes i det 19. årh., da talrige skønne ikonografier så lyset, mens lignende værker i vore dage oftest illustreres med fotografier. De skønne fugleværkers historie har tidligere været beskrevet, bl. a. af JEAN ANKER, hvis værk »Bird Books and Bird Art« hører til de betydeligste inden for denne genre. I NISSENS nye værk er emnet uddybet, ligesom linien er ført tilbage helt til antiken og fortsat frem helt til vore dage. Et enormt arbejde ligger til grund for de talrige bibliografiske data, der er udarbejdet med den yderste akkuratelse og som, hvor det er muligt for ref. at kontrollere dem, er nøjagtige i enkeltheder. Den danske, talmæssigt beskedne men kunstnerisk værdifulde, indsats er ikke forbigået, og JOHS. LARSEN, GERH. HEILMANN o. a. får deres omtale, ligesom den bekendte danskfødte fuglemaler HENRIK GRØNVOLD indtager en fremtrædende plads i skildringen af fuglemaleriets historie. Ligesom i ANKERS bog, og for resten også i den for nyligt udkomne engelske »Fine Bird Books« af J. FISHER m. fl., følges det almindelige deskriptive afsnit af en oversigt over samtlige illustrerede fuglebøger. NISSENS behandling er meget fyldig og giver under omtalen af hvert værk literaturhenvisninger til alle tidligere bibliografier.

NISSENS værk er i bedste forstand et lærd arbejde, der både historisk, bibliofilt og ornithologisk er af værdi. Det viser kontinuiteten i kunsten og videnskaben og beskriver udviklingen inden for vor gamle, nedarvede kultur, som netop i vore dage så voldsomt forandres. Fuglemaleriet er kun en lille facet i kulturens brogede mosaik, men en facet vi ikke ville være foruden. F. S.